

**Posudek na bakalářskou práci Albíny Řezníčkové
„Vývoj úmrtnosti žen v souvislosti s vybranými rizikovými
faktory životního stylu v České republice od roku 1995“**

Předkládaná bakalářská práce se skládá z 62 číslovaných stran, z čehož je 7 stran příloh. Autorka se věnovala tomuto tématu z hlediska klasické demografické analýzy v souvislosti s vybranými ukazateli životního stylu, které mají vztah k vymezené úmrtnosti. Práce je rozdělena do pěti dále strukturovaných kapitol: 1. Úvod, 2. Diskuse s literaturou, 3. Vymezení příčin smrti, zdroje dat a metodika výpočtů pro analytickou část, 4. Analýza úmrtnosti na skupinu příčin smrti, kterou lze dávat do souvislosti s kouřením cigaret, konzumací alkoholu a užíváním drog a 5. Závěr. Následují seznamy a přílohy.

V první kapitole autorka vymezuje problematiku – studium úmrtnosti ve vazbě na rizikové faktory související se životním stylem. Práce je omezena na populaci žen v ČR a v období 1995 až 1912 vzhledem ke srovnatelnosti dat (tj. podrobná třídění dle MKN). Poněkud nejasná je zmínka osobním zájmu autorky, poněkud nejasná. Otázky životního stylu, tj. dopadů na úmrtnost mají u mužů patrně ještě větší váhu než u populace žen. Cíl práce – analyzování vývoje úmrtnosti žen v souvislosti s nezdravými životním stylem – je v pořádku, ale již zde, tj. v úvodu měla autorka práce konstatovat, že úmrtnost jakékoli subpopulace je vždy (více nebo méně) dána kombinací více faktorů a vyčleňování jednoho nebo skupiny je poněkud ošidné. To platí i vazbě životního stylu na úmrtnost.

Ve druhé kapitole autorka specifikuje pro účely práce rizikové faktory: kouření cigaret, nadměrná konzumace alkoholu a užívání drog. Toto vymezení je formálně poněkud matoucí. Všechny tři aktivity patří mezi drogové závislosti. Pokud autorka píše o užívání drog v užším slova smyslu, pak by bylo vhodné v této části mít nějakou přehlednou tabulku (samozřejmě je otázkou dostupnost dat) zaměřenou na užívání jednotlivých typů drog.

Třetí kapitola je věnována metodám, jak je úmrtnost analyzována. Podkapitola 3.1. se týká příčin smrti souvisejících se životním stylem, ale mohla být ještě přesněji vymezena: užívání drog je bráno ve vztahu k přímým nebo nepřímým příčinám *smrti* (s. 26), zatímco konzumace alkoholu je brána ve vztahu k chronickým nebo akutním *onemocněním*. Chtělo by to stejný přístup. Poté je popsána metodika použitá v analytické části práce.

Hlavní část práce je obsažena ve čtvrté kapitole, která začíná vývojem úmrtnosti ve vztahu s vybranými rizikovými faktory (tj. cigarety, alkohol a drogy). Kapitola obsahuje celou řadu pěkných grafů, důležité, že si autorka uvědomuje (s. 32), že úmrtí na tyto vybrané příčiny smrti nemusí být způsobeny jen vlivem životního prostředí. Viz druhý odstavec tohoto posudku. Kapitola je podrobně věnována této problematice a je přehledná. Věková skupina 20-54 let uvedená v úvodu s. 38 je patrně překlep.

V závěru pak shrnuje výsledky, ke kterým ve své práci dospěla. Autorka prokázala dobrou schopnost práce s datovými zdroji a metodami analýzy úmrtnosti. Uvedené připomínky k práci jsou pouze dílčího charakteru, nikterak nesnižují úsilí a výsledek autorky, a proto doporučuji práci k obhajobě.

Ing. Jaroslav Kraus, Ph.D.
8. června 2015